

ГОЛОС УКРАЇНИ

Ціна 30 коп.

Да припинили бойових дій в Нагірному Карабасі закликав турецький Прем'єр-міністр Давідароглу. У його заяві з цього приводу йдеться, що Туреччина не може залишитися байдужою до асцягати вчинення у варахаському регіоні й застосує всі можливі дипломатичні заходи, щоб припинити манфінт.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Міністра державних ресурсів України

1. Призначити Міщенко Анатолія Калениновича Міністром державних ресурсів України.
2. Указ набуває чинності з дня його підписання.
Президент України
Л. КРАВЧУК
м. Київ
29 лютого 1992 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Міністра промисловості України

1. Призначити Галауза Віктора Дмитровича Міністром промисловості України.
2. Указ набуває чинності з дня його підписання.
Президент України
Л. КРАВЧУК
м. Київ
29 лютого 1992 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Міністра сільського господарства і продовольства України

1. Призначити Тащука Василя Михайловича Міністром сільського господарства і продовольства України.
2. Указ набуває чинності з дня його підписання.
Президент України
Л. КРАВЧУК
м. Київ
29 лютого 1992 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про увільнення Удовенка Г. Я. від обов'язків Постійного представника України при ООН

1. Призначити Удовенка Геннадія Йосиповича від обов'язків Постійного представника України при ООН у зв'язку з переходом на іншу роботу.
Президент України
Л. КРАВЧУК
м. Київ
2 березня 1992 року.
2. Указ набуває чинності з дня його підписання.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Батюка В. Г. Постійним представником України при ООН

1. Призначити Батюка Віктора Гавриловича Постійним представником України при ООН.
2. Указ набуває чинності з дня його підписання.
Президент України
Л. КРАВЧУК
м. Київ
2 березня 1992 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про присвоєння Батюку В. Г. дипломатичного рангу Надзвичайного і Повноваженого Посла України

1. Присвоїти Постійному представнику України при ООН Батюку Віктору Гавриловичу дипломатичний ранг Надзвичайного і Повноваженого Посла України.
2. Указ набуває чинності з дня його підписання.
Президент України
Л. КРАВЧУК
м. Київ
2 березня 1992 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про створення Національного космічного агентства України

1. Виходячи з необхідності збереження і подальшого розвитку в інтересах незалежної України науково-технічного і виробничого потенціалу космічної галузі національного господарства України, його використання для розв'язання соціально-економічних проблем, постановляю:
2. Створити при Кабінеті Міністрів України Національне космічне агентство України (НКАУ).
3. Основними завданнями Національного космічного агентства України є:
  - розробка концептуальних основ державної політики в галузі дослідження і використання космічного простору;
  - підготовка пропозицій та рекомендацій Президентові України і Кабінету Міністрів України з питань дослідження і використання космічного простору;
  - координація діяльності органів державної виконавчої влади, науково-дослідних установ, підприємств
1. організації космічної галузі з питань організації та проведення космічних робіт;
2. організації міжнародного співробітництва і здійснення контролю за додержанням міжнародно-правових норм з питань дослідження і використання космічного простору;
3. організації робіт фундаментального та прикладного характеру в космічній галузі;
4. фінансування робіт по дослідженню і використанню космічного простору;
5. Кабінету Міністрів України до 1 квітня 1992 року розробити і затвердити «Положення про Національне космічне агентство України» і штатну структуру, а також забезпечити фінансування діяльності Національного космічного агентства України.
4. Указ набуває чинності з дня його підписання.
Президент України
Л. КРАВЧУК
м. Київ
29 лютого 1992 року

ЗАЯВА—ЗВЕРНЕННЯ

ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ДО НАРОДУ І ВЕРХОВНОЇ РАДИ КРИМУ

Останнім часом певні політичні сили закликають до зміни статусу автономії Криму, що фактично є спробою переплутати кордони України. Навіть під час сесії Верховної Ради Кримської АРСР окремі депутати виступили на поточку розгляду проекту II Конституції, запропонували вилучити положення про те, що Крим складає частину України.

Враховуючи соціальну напруженість, яка існує навокруг цього питання, різні політичні погляди окремих груп населення, такі заклики можуть призвести до порушення соціального і національного миру не лише в Криму, а й по всій Україні. Крім того, все це є спробою переплутати результати референдуму 10-го грудня 1991 року.

Що ж до правової сторо-

ни, то такі заклики є порушенням Конституції України, зокрема тих її статей, які закріплюють статус Кримської республіки як складової автономної частини України (ст. 75—1) поряд із багатьма верховенство законів України на всій її території (ст. 71). Верховна Рада Криму, як і всі державні органи України, мають діяти на основі Конституції України і не допускати її порушень (ст. 4).

Картю також нагадати, що народні депутати України від Криму, як і всі народні депутати України, мають одностайно проголосувати за Декларацію про державний суверенітет України і Акт про її державну незалежність, який ґрунтується на принципах невідчуждності території Республіки і недоторканості її кордонів.

Ті політики, які вису-

ють ідеї відокремлення Криму від України, беруть на себе велику відповідальність перед багатотисячними народами Криму, бо його доля може бути поставлена під загрозу національних і соціальних потрясінь.

Відчуваючи відповідальність за долю народу України і використовуючи своє конституційне право (статті 72 і 108 Основного Закону України), Президія Верховної Ради звертається до народу Криму, його депутатів у Верховній Раді автономної республіки виважено підійти до всіх питань, розробки Конституції Криму, дати про соціальний мир і згоду народу України.

Вірно, що політики і самі народи мають обертати нашої шлях.

м. Київ
28 лютого 1992 року.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Після тижневої перерви 3 березня продовжують пленарні засідання Верховної Ради України. Питання організації II подальшої роботи обговорено на засіданні Президії Верховної Ради, яке відбулося з 6 березня.

Передбачено, зокрема, на чергових пленарних засіданнях розглянути проекти законів про приватизацію державних підприємств, про приватизацію невеликих державних підприємств, про банкрутство, про оренду, про іноземні інвестиції, робота над якими йде вже тривалий час. Намічено також обговорення законопроектів про ліквідацію об'єктів військової служби, про службу на

Після тижневої перерви 3 березня продовжують пленарні засідання Верховної Ради України. Питання організації II подальшої роботи обговорено на засіданні Президії Верховної Ради, яке відбулося з 6 березня.

Передбачено, зокрема, на чергових пленарних засіданнях розглянути проекти законів про приватизацію державних підприємств, про приватизацію невеликих державних підприємств, про банкрутство, про оренду, про іноземні інвестиції, робота над якими йде вже тривалий час. Намічено також обговорення законопроектів про ліквідацію об'єктів військової служби, про службу на

Після тижневої перерви 3 березня продовжують пленарні засідання Верховної Ради України. Питання організації II подальшої роботи обговорено на засіданні Президії Верховної Ради, яке відбулося з 6 березня.

Передбачено, зокрема, на чергових пленарних засіданнях розглянути проекти законів про приватизацію державних підприємств, про приватизацію невеликих державних підприємств, про банкрутство, про оренду, про іноземні інвестиції, робота над якими йде вже тривалий час. Намічено також обговорення законопроектів про ліквідацію об'єктів військової служби, про службу на

Після тижневої перерви 3 березня продовжують пленарні засідання Верховної Ради України. Питання організації II подальшої роботи обговорено на засіданні Президії Верховної Ради, яке відбулося з 6 березня.

Передбачено, зокрема, на чергових пленарних засіданнях розглянути проекти законів про приватизацію державних підприємств, про приватизацію невеликих державних підприємств, про банкрутство, про оренду, про іноземні інвестиції, робота над якими йде вже тривалий час. Намічено також обговорення законопроектів про ліквідацію об'єктів військової служби, про службу на

Після тижневої перерви 3 березня продовжують пленарні засідання Верховної Ради України. Питання організації II подальшої роботи обговорено на засіданні Президії Верховної Ради, яке відбулося з 6 березня.

Передбачено, зокрема, на чергових пленарних засіданнях розглянути проекти законів про приватизацію державних підприємств, про приватизацію невеликих державних підприємств, про банкрутство, про оренду, про іноземні інвестиції, робота над якими йде вже тривалий час. Намічено також обговорення законопроектів про ліквідацію об'єктів військової служби, про службу на

Після тижневої перерви 3 березня продовжують пленарні засідання Верховної Ради України. Питання організації II подальшої роботи обговорено на засіданні Президії Верховної Ради, яке відбулося з 6 березня.

Передбачено, зокрема, на чергових пленарних засіданнях розглянути проекти законів про приватизацію державних підприємств, про приватизацію невеликих державних підприємств, про банкрутство, про оренду, про іноземні інвестиції, робота над якими йде вже тривалий час. Намічено також обговорення законопроектів про ліквідацію об'єктів військової служби, про службу на

Після тижневої перерви 3 березня продовжують пленарні засідання Верховної Ради України. Питання організації II подальшої роботи обговорено на засіданні Президії Верховної Ради, яке відбулося з 6 березня.

Життя Рад

ЩОБ ВЛАДА БУЛА ВЛАДОЮ

ключових посад, тенденція до створення під модними висказами «асоціації», «організації», «концерна» державних установ управління за зразком «асоціацій». Як наслідок, маємо вперте гальмування в проведенні роздержавлення, приватизації, аграрних реформ, незалежної фінансової політики тощо.

На нараді обговорювали кілька варіантів структури влади, в тому числі регіонального управління. Осельда і схематичний маю, який я особисто видаю, хоча підтримав і решта учасників наради: враховуючи, що існуючий адміністративний поділ України не економічно обґрунтований, пропонується (але лише тільки після стабілізації економіки) внутрішній поділ території за земельним принципом. Усе його розробляють, дискусують Конституцію України, Закон про вибори, на основі яких обрати Верховну Раду і керівників інших рівнів. Верховна Рада має прийняти рішення, одна палата депутатів від трудових колективів і партій, чисельністю до 200 чоловік, працює в комітетів постійно.

Друга палата розробляє проект платар для адміністрації земель (областей), або губерній, працює на

сесіях і вісних засіданнях. Директивна і державна система управління: рівень республіки і рівень землі, ніяк не створюються виняткові структури і органи самоврядування. В землі самоврядування від мст і району обирають парламенти, котрі компетенції затверджувати і контролювати виконання виконаних бюджетних резолюцій, розробляють нормативні акти з соціального розвитку, приймають рішення щодо розміщення на території виробництва, а економічних питань. Керівник адміністрації області в 1992 році призначається Президентом України, а надалі, з проголошенням обласного Радіо, надалі обирається прямими виборами мешканців території. Обласні адміністративні райони обирають міра, які адміністративно підлягають губерніям. У районі управління, розробляють бюджетні структури владі будують укривати й думи учасників нашої представницької зустрічі.

Зрозуміло, що концепція не претендує на звання ідеальної, однак хочеться сподіватися, що в процесі розробки бюджетних структур владі будують укривати й думи учасників нашої представницької зустрічі.

Віталій МАКСИМЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

дідприємств, с
дівельних коо
ових матеріал
ивачів силікат
прискорення
— 1 млн. кар
гли. Ви забез
илікатної цегл
ку постійно.

Міркування з приводу

никин уже селянсьм, фермерсьм...
В. Циньо: Думую, що коли фермери візьмуть на озброєння ці поряди або їх скористаються нашими консультантами, то невдовзі вони доб'ються помітних успіхів. Ми з фермерами уже дружимо, відіускано їм першокласні машини, кращі сорти кукурудзи, відіруси «санітати» спільно з конструкторсьм потіусом до сарійного випуску чималий іобір новіт продуктивної техніки, поміж якої сї там, як наодмінно заікав'ється фермери. Пріміром, дво-рядковий збіральний комбайн.

Микола
НЕЧУПОРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Ми одержуємо чимало листів з роздумами про ситуацію в Криму, навіоло Чорноморського флоту. Вони надходять з різних міст і сіл України. Увазі читачів пропонуємо кілька листів на цю тему.

БІЛЬ І ТУГА АДМІРАЛА

Зустрінається безліч дванадцятих років, коли їх перевертає адмірал Касатонів, який не може примиритися з тим, що на флоті його подвійна команда неросійською мовою.

Тож варто йому нагадати, що українські козаки у XVI–XVIII століття подолали в морських походах багато українською мовою і неодноразово били турецький флот, напавши на Стамбул, паратуну-ши Чорне море. А сучасній флот, який варто почитати самою адміралом Касатонів для прозорини. Сподіваємося, що він не буде чужим і в Раді, що йому. Те ж в Англії, Франції, Іспанії не сучасній флот Чорноморського флоту так само подолало команду неросійською мовою, і брідатність морів від цього не страждає.

Лука ПРОКОПЕНКО,
ветеран війни та праці.
Чернівці.

УСІМ ПОТРІБНО ЗНАТИ ПРАВДУ

По-варварськи ставляться до асирії українського в Криму. Команди паратуну-ши тримають владу в автономії і цісправляються діяти в напрямі, який Криму від України. Не робиться, заважає будувати автономію, незалежність, тепер намір увійти до складу Росії. Який українці, примор, ті, які проживають на Кубані, чинили те,

що роблять росіяни в Криму, то їх біді адрозу придушили, як це робились в інших упродовж багатьох років. Русифікацію Росії довела народ Криму до того, що багато українців не знають, що вони українці. Вважало, що треба правду висвітлювати історію України та Криму.

З повагою
П. ПАСТУХОВ.
Миколаїв.
Чорноморський район
Кримської АРСР.

ВРАХОВУВАТИ РЕАЛІЇ

Багатох ірмичан турбує становище, яке склалося на Чорноморському флоті та в адміністрації в місті безісподованого адмірала Касатонова. А ви розумієте, заявляв Борис Селіщан Сполучити їх, який, що Чорноморський флот був, є й буде російським. Потім — що цей флот необхідний ССД. Дивимось «посвідчення» у сповіді ірмичан. Чи зрозуміло, чи досі не хочуть зрозуміти, що це.

БУДЬМО ЛЮДЬМИ

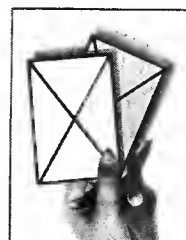
Хочу перш сказати про настрої в Криму, де намагаються антигромадські істерії. У вересні цього року моя дочка побувала в будинку відпочинку в Ялті. Після повернення вона багато розповідала, як в Криму ставляться до українців і степів, заступають чужою мовою, до української мови. Ось зайшло мене з подорожю до ірмичан, оглянувши, що еквівалент на продаж, і заступу про ціну якоїсь речі. У

Андрія ВОЛОШИН.
Севастополь.

відповіді — мовчання. Паратуну-ши це раз. Відповідають: «Який це раз. Коли ж буде чужою» «Вот годна, як угадає, тоді ж чужою буде. Або заступу українською мовою в існують магазині. Її відповідають: «Надо спрашувати по-русски».

Такого ставлення до російськомовних людей у нас є галіччине місто. Комуністична влада відповіла, що мовою він не звернувся б.

Мирслав САВКІВ.
Коломия.
Івано-Франківської області.

ВІВЕРТ З КРИМСЬКИМ ПИТАННЯМ

Найбільш мірим про будівництво нової демократичної України, яка буде вільною, економічною, культурною, економічною блокувати та економічного протистояння. Тому народоді України слід бути пильним. Не виключено, що через дітей має намір віддати одну з мультимедійних ідей створення Донецько-Дніпропетровської чи Бессарабської республіки.

А стосовно Криму в міркуванні. Повернутися його чи Алесу для Росії майже одностайно незалежно. Також незалежно створити найбільшичим, який незалежно Кримський державу. Бо це була штучним формуванням. Перенесений, що лише татарський народ має право вимагати незалежності півострова. І якщо поставити таку потребу, то Українці має підтримати референдум татарського народу. А поки що потрібно допомогати об'єднати татарам на рідній землі.

Петро ТКАЧЕНКО, юрист.
с.мт Софіївка
Дніпропетровської області

З приводу проекту Закону про пресу

Я В АМ ІШУ

Мадрукований в нашій газеті проект Закону України про пресу закликає не тільки редакторів, журналістів. Про це свідчать листи від людей різних професій і віку, що надійшли до «Голосу України». Майже всі одержані листи ми передали Комісії Верховної Ради з питань гласності та засобів масової інформації. Тим же, де Адектів про роботу з листами, відгукнули на публікацію «Що може й зобов'язана редакція» («ГУ» в 31 січня д.р.), скористаємося в цьому огляді.

● Чого варта така преса!

І. Пильгун з Комсомольськ Донецької області заступає. Скажіть, будь ласка, яке ж значення має преса, якщо вона повідомляє тільки факти, не роблячи висновків? У поліційному Союзі вона допомагає людям у пошуках справедливості». Іван Олександрович наводить їм багатьох причин, чому ці допомогли йому швидко відповісти на питання, а на виробничих — електроні.

Справді так було раніше. Але ж, погодьтеся, що були поодинокі випадки. Справки з найбільш причиною, що люди не устигали, загальний стан справ, на жаль, не поліпшувалися.

І. Пильгун з Петровпільської області Дніпропетровської області пропонує записати в Законі так: «Редакція не тільки з надходженням негайно виходить листи, а в першу чергу скарги, заявляючи їх. Вона зобов'язана повідомити про кожну дописувачу. Ця норма не розсудом редакції не допускається».

Шановний П. Калюжний (шеф редакції «Місця») пише, що за газета була б, якби ми надрукували всі понад 6000 скарж, заяв, прохання допомогти, об'єднаних торік? О. Паламарчук з Миронівки Київської області шкодує: «Якби редакція призначила спеціальних чотирьох, які б викладали скарги в організації, установи. Такого не було за сталінського режиму».

Справді, це так. Але, на щастя, тепер немає такого, що було тоді.

І все ж... Ми згодні з думкою про існуючу містичну, ної газету «Пралор перемоги» (місто Охтирка Сумської області). О. Куліша, який ставляв установи, що вела роботи в сільській області, а звільняти редакції від неї, що допоможе в майбутньому уникнути дисциплінарних санкцій, виконувати Закон про пресу».

Використані листи в цьому огляді також передано Комісії Верховної Ради України з питань гласності та засобів масової інформації.

● Вибачте, лист — не авторський твір

У П. Петренка з Черкаса така пропозиція: «Пропоную передбачити в Законі статтю, яка гарантувала б подальше чужі газети право на безперешкоду, без виправлень і редагувань, опублікування своїх листів, опускати й виключати фанти».

А вже зазначений О. Паламарчук пропонує записати в Законі так: «Забороновано редакції переробляти листи, опускати й виключати фанти».

До поперечних дописувачів приєднується М. Костів з Червоноградської Львівської області. Він вважає, що в Законі треба записати: «Листи, адресовані редакції, або інші матеріали, можуть бути використані на сторінках газети зі змінами, скороченнями, якщо на це попередньо дав згоду автор».

З позавільних пропозицій М. Костів і його одноподумчів щодо права редакції, як використати той чи інший лист, простежуються помилки порівняння листів з авторськими творами.

Ось роз'яснення В. Дробішкіна, начальника Українського республіканського агентства за авторських прав: «На листи не поширюється правовий захист, передбачений для авторських творів». Полюємо він — до авторських творів належать твори науки, літератури, мистецтва, архітектури тощо.

Тож, шановні наші дописувачі, вибачте, але редакція й сьогодні має право використовувати листи в власному розсудом. Я також скористався ним. І певен, це право залишиться й за Законом. Інше ж, може, не так, як звичайно, робитимемо не без перекручень змісту, думок, фактів і попереднього погодження з автором. А якщо дати тексти до граматичних норм.

Якщо ГАЛЬЧЕНКО, редактор «Листів і соціологічної інформації» до «Голосу України».

Використані листи в цьому огляді також передано Комісії Верховної Ради України з питань гласності та засобів масової інформації.

З іашої громадської приймальні

НЕГДАСНИЙ ВИПАДОК...

Тринадцяте не суботнього вечору в містечку «Білезна» Чернівецької області в березні минулого року. У міській лікарні розірвалося шийний і стовп, заступають чужою мовою, до української мови. Ось зайшло мене з подорожю до ірмичан, оглянувши, що еквівалент на продаж, і заступу про ціну якоїсь речі. У

Ольга Василівна Тимківська сподівалася, що виник в цій трагедії буде справедлив пошук. Співна час, а помітних зрушень не було.

Прокор район про зустріч з заступом, що справу серйозно і вимагає серйозного вивчення. Для цього до Кельменців було запрошено експертну комісію з Львівського політехнічного Інституту, яка перерішила технічні розрахунки парової установи. З урахуванням висновків цієї комісії, слідство так діяло внаслідок, що виник в цій трагедії не має.

І в офіційній відповіді Ольги Василівни з Кельменцівської районної прокуратури від 14 червня 1991 року

сідній В. Таргус повідомив, що «криміналізацію справу, порушену 10 березня 1991 року, припинено відповідно до статті 6 пункт 2 Кримінального процесуального кодексу України, тобто за відсутністю злочину в діях посадових осіб Кельменцького районного побутобінату».

Але такі ж такі висновки не походили. Оскільки офіційно було заявлено, що вона не має права в даному випадку навати адвоката, слідчий припинив свої дії, сама вилася за розслідування.

Виявлялося, що коли була капітальний ремонт лазні, комуналізмію було збудовано за замовленням, що це була не просто лазня, в парильні. Потрібно був спеціальний проект для виробництва сухої пари. Його виготовили внаслідок. Незавждиючи на те, що не було відповідної інструкції та приналеж для обслуговування небезпечної лазні, а Кельменці установили, без реєстрації в котлованах, лазня пущена в дію. Люди поперечували керівництво райпобутобінату, що в лазні коїться щось незрозуміле. Місяць за півтора до аварії зайнялися з роботи намір, мотуючи своє звільнення тим, що не хоче бути співучасником цієї трагедії. Та вона сталася.

Ольга Василівна кращею

чорної хустини змахнула слизоу:

— Я не прагну помсти! Але прагну одного: щоб справедливо було покарано тих, хто безвідповідально ставився до своїх обов'язків. Саме через їх байдужість і нехоту до того, що вони могли зробити, трагедія відбулася.

Але слідчим органом розібралися в цьому випадку виявлялося питанням складним. А може, навапили — притягли? Н-м, що відповідало, заставляло зрозуміти — це ж не зумисний напад на людей, спеціально накладена хтось винуватку — просто нещасний випадок...

Розповіді О. ТИМКІВСЬКОЇ записав М. ДАВІДЕНКО.

ВИЙДУТЬ
ТАКОМУ СКЛАДІ

«СКАЛА» НЕ ЗНАЄ КОМПРОМІСІВ

ПРАГМАТИК — НЕ ЛІРИК.

3 ПОТОКУ

ЛЕГКА АТЛЕТИКА. В Гену (Італія) завершилися змагання чемпіонат Європи. Відізнаки дистицили спортсмени Украйини виграли чотири золоті медалі. Це броварчанин Олександр Богач (штовхання ядра), ниниш — Ірина Кравець (потрийий), Живина Тарнапольська

3 ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

(60 м) та Наталін Бережна (до
жінки).

БАСКЕТБОЛ. Чемпіонат Ук
рин. Жінки. Медіи (Донець)
«Сталь» (Дніпропетровськ)
79:59, 62:99, «Університет
(Сімферополь)» — СКФ (Київ)
— 76:58, 78:52. Чоловіки. «К
тв» (Донець) — «Будівел
ини» (Київ) — 95:98, 78:84.

МАНДРІВКА ДО «ОСТРОВА СКАРБІВ»

З дитинства врізалися мені в пам'ять захоплені виступи Іноземців на адресу музейних експонатів — авторів древніх слов'ян. У ті роки народна творчість цінилася зба що вузьких спеціалістів та національно свідому інтелігенцію. Часи, на щастя, змінюються — дедалі частіше ми цікавимося своєю історією, традиціями.

Сьогодні Національній художньо-технологічній технікумі нагадує скарбницю народних мистецтв. Охочі поглиблюючись з майстернями, де працюють учні, на перо-

ставав дивуватися їхній допитливості й фантазії.

Тішкилююче не лише горіччини й ваз, деревини й лем-дежон, виконані в традиціях своєї давнини. Бібідати очі не тільки виготовлені на старовинних ткацьких верстатах вироби, на які не астигла калкати свій відбиток мексиканців. Дивувала й творчість дизайнерів. Тих самих, які ще вчора вивчалися закладами в нашому суспільстві. Проєкти опорадковані будинки, затонковані, офіси заповнюють оригінальністю ідей, полотно фан-

тазів, відчуттям тієї краски, якої так не вистачає нам у повсякденні.

Мандрівка до мального «острова скарбів» завершилася. На душі потепліло, може від того, що ка влеса-ні очі побачили тисячолітню історію народної традиції, з якої молоде покоління України і далі має свій сучасний орієнтир.

Андрій КОТЛЯРЧУК.

PATRICK

БІЗНЕС-КОНТАКТ

Реконструювати київський університет «Україна» і створити на його базі українсько-турецький торговий дім — це одна з пропозицій, яку розглядали представники Міністерства торгівлі України на вчорашньому засіданні з бізнесових кіл Туреччини. Причому розглядали на місці, в самому університеті.

Така зустріч і обмін плідних настанов пропозицій стали можливими завдяки проведеному в Києві перших загальному зборі Турецького Українського Півночі, ради, що їх організувала Торгово-промислова палата України, та за очинками як турецької, так і нашої сторони, цей захід, як перша велика спроба просунути до станов-

ПОЧНЕМО З МАГАЗИНІВ

лення широкого двостороннього співробітництва, був вдалим.

Цікава деталь з неофіційних джерел стала відомою, що після від'їзду до України з турецькою делегацією (близько 130 бізнесменів, два міністри) зустрівся президент Т. Озал і Прем'єр-міністр С. Демірел. Їхня «взаємна» була тактовно враховувати контакти, а також, що Україна — найперспективніший потенційний партнер, спроможний найкращим чином подолати свої економічні труднощі.

Втім, стимулюючий фактор для ширших економічних відносин — це не тільки бідна нашої промисловості. Через відсутність достовірної та законодавчої підтримки для двосторонньої кооперації, за словами відомого турецького будівельника великої фірми «Мір» Я. Килча, говорять

зокрема, про великі турецькі інвестиції в район.

Будь-бач, доречним налагодити з місцями постійну інформаційну мережу між двома країнами. Але в цьому плані, скажімо, пропозиція Туреччини прокласти волоконно-оптичний кабель зв'язку між Стамбулом і Одесою, на жаль, поки не знайшла відгук у українській стороні. Хоча проєкт цей, безперечно, перспективний. Особливо враховуючи той факт, що наша Академія наук розробила комп'ютерну систему багатостороннього пошуку контрагентів партнерів з допомогою спеціальних шифрів. Система не має аналогів у світі. Просте продаж її на Заході науковці не хочуть, оскільки вигідніше організувати шляхи користування нею з делідні ширшими підключеннями інших країн.

Таких ширших корисних проєктів чимало. Вони обго-

ворювалися, але поки що відкладаються на перспективу. За словами посла Республіки Туреччини в Москві В. Бурада, який взяв участь у зборах, починають варто з «малих форм», приміром, розвитку прикордонної торгівлі. Та й не тільки прикордонної.

Скажімо, наведені стамбульська фірма «Зіні» та київський магазин «Молодіжна мода» відкрити спільне підприємство — турецький супермаркет. Голова фірми В. Уйгун сподівається вже у березні одержати ключі від нього.

Крім того, та супермаркет, звичайно, не показник широкого співробітництва між двома державами, що мають великі потенціали, але вони — це перші кроки до того, що зветься тісною торгово-економічною кооперацією.

Олександр ЄВСКОВ.

У сусідів

ПОКИ
ПЛАНИ
Б'ЮТЬСЯ...

Рік тому я був свідком того, як дужі міліционери акрутували руки членам президії Черномусківського райрада Москві. Ті навідріз відмовлялися виконувати розпорядження префекта Північно-Західного округу про передачу свого кривогого приміщення префектурі.

Виялово, що й казати, анекдотичний. Стара й нова влада не змогли поділити по собі собі сфери впливу. А «козлами відпущення» в цій спірці стали прості міліционери, котрі вірою і правдою виконували накази начальства.

На той час конфлікт широкого розголосу не дістав. До великих і малих сенсаций в блогаційній умі зникли. Окрім того, кожна вишкова нава структура — мерія — це тільки ставала на ноги. «Міне час» — і все стане на свої місця. Органи правопорядку служилимуть Феміди й лише й Депутати — своєму народові! — піддавали звинувачення доки. Аж дитя сповнене несподіванок.

Нещодавно представник Президента Росії в Москві Комчатова зустрівся з районним прокурором. Той виявився, що нині вони — найбільшавільні люди. Причини та ж райрад аж ніяк не хочуть бачити новозаказних префектур, котрі були призначені мером. А ті, в свою чергу, не визнають Районні прокурори. Тоді уперше в історії демократичного обрання москвичами. Це двовладдя й заволоді в безвихіді районних томих, тепер уже не зрозумілих жін, прокурорів. Вони любов'язні служили бунці Закону. Але ніхто і в Конституції не передбачив такого, про мерію та муніципальні округи не згадується. Паралон: нині московська влада ніби незаконона.

Каку «ніби» не випадково, оскільки на практиці вона закрила за собою величезні повноваження, які їй повністю відсутні. Аж ніхто не зрозумів, а сам Гаврило Попов, демократично обраний москвичами. Це двовладдя й заволоді в безвихіді районних томих, тепер уже не зрозумілих жін, прокурорів. Вони любов'язні служили бунці Закону. Але ніхто і в Конституції не передбачив такого, про мерію та муніципальні округи не згадується. Паралон: нині московська влада ніби незаконона.

За цими процесами мають стежити прокурори. Але який чиним, якщо сидять вони в п'яному роз'їзді, а двох стільців? Підеш за префектом — одержиш прохучана в райрад і наванта. Так і дивись почувати зисом своїм прохуча за порушення закону. Питання лише — який? Іх багато, й вони надовго суверенні.

Пояс наві б'ються з усіма чинами тричі. Прості москвичи не знають, куди їм звертатися зі скаргами. Полку чиновників прибуло, порядку — зменшилося.

Володимир БАБЕНКО.
— Москва

У парламентах світу

НЕ ДАЛИ ПІТИ

На черговому засіданні четвертій сесії Верховної Ради України глава вірменського парламенту Бабакев Арацик заявив, що має намір піти у відставку. Таке рішення було проведено тим, що, на його думку, деякі депутати саботують роботу телерішної сесії, на якій парламент доводиться прийняти 66 законів ще 23 рази постановою. Тому голова й запропонував депутатам приділяти більше уваги законодавчій діяльності Верховної Ради. Багато хто це розцінив як посягання на статус представників верховної влади. Надавши протести. Що розважати конфлікт, Б. Арацик вирішив подати у відставку. Однак парламент проголосував проти.

Ара МЕЛІКСЯН.
Єреван.

А як у них!

НЕ ХОЧЕШ ПРОБЛЕМ —
ЗМІНИ ПРИЗВИЩЕ

Президент Бразилії Фернандо Коллор — 42-річний чоловік елегантної зовнішності, володар чорного пояса з карате, який з односторонньою лівоструною виступав на сцені і в гонокчому автомобілі, не перестає дивувати усіх своїми ексстраординарними діями. Як наприклад, коли з'явився в журналі «Жорнал ду Бразиліа» глава бразильської держави знову вирішив змінити прізвище. І навіть варту за останні кілька місяців.

Тепер президент буде підписуватися Фернандо Коллор Мелло, а не як раніше — просто Фернандо Коллор. Як що аргументи, що після приходу до влади він величезна ме-ме Фернандо Коллор де Мелло, а не як раніше — просто Фернандо Коллор. Як що аргументи, що після приходу до влади він величезна ме-

ме Фернандо Коллор де Мелло, а не як раніше — просто Фернандо Коллор. Як що аргументи, що після приходу до влади він величезна ме-

Приміжним дією браво позпаче два роки тому мого-

«ЯЩИКОМ»
УЖЕ
НЕ НАЗВЕШ

Десь наприкінці 70-х років на світових ринках електронних ринків з'явився класичний левіатор. Той це вважалася міні-революцією електроніки. Але незабаром до таких телевізорів, які можна встановити на стіну як картинку, зникли. Проте прогрес йде швидко, і на місці левіаторів з'явилися телевізори з технологією бездротової передачі сигналу. Наприклад, японська фірма «Шарпа» налагодила виробництво вже не тільки плоских телевізорів, а й телевізорів з моніторингом та комп'ютерних дисплеїв.

Фото ТАРС.

Погляд

Ніт-П 3000-ПВ
ХМ-1100

ХТО Ж НАСПРАВДІ
ПОРУШИВ ПРИНЦИПИ?

Несприку звістку вчора ранці повідомили західні радіостанції: Туркменістан відмовився постачати в Україну природний газ.

Як відомо, минулого тижня під час візиту прем'єр-міністра Фокіна до Ашхабада досягнуто домовленості про постачання туркменського газу в нашу державу, хоча переговори проходили важко. Українська сторона пропонувала 167 карбованців за тисячу кубометрів газу. Туркмени ж на це не погоджувалися, вимагаючи за тисячу тільки 80 доларів. І тільки після зустрічі нічівач між Президиентом Фокіном та Президентом Нізовим знайдено компроміс: 800 карбованців за тисячу кубометрів газу.

І ось несприку новина. Що ж трапилось? Ми зателефували до Ашхабада. У прес-службі Президента Нізова підтвердили: 29 лютого туркменський уряд прийняв рішення про припинення поставок газу нашої державі. В офіційній заяві з цього приводу говориться, що українська сторона в особі Прем'єра Фокіна виконував вимогу відключити в цю газу вартість його транспортування.

Сенсація

Що це фактично зменшує ПЗ з 800 до 30 карбованців за тисячу кубометрів. Очевидно, наголосували в заяві, що такі умови неприйнятні для туркменської сторони. На адресу України сувисувється звинувачення, ніби то вона «порушила принципи співробітництва між країнами СНД і пропонує двосторонню угоду, що порушує двосторонні відносини на основі двохліт і взаємних вигадок».

Що не кажіть — серйозні звинувачення. Але чи відповідають вони дійсності? Це ми намагалися з'ясувати в Е. Беринга, прес-секретаря українського Прем'єр-міністра. Баудар Георгійович твердив інформацію про припинення поставок туркменського газу. Однак коментувати ПЗ відмовився, поспішаючи на те, що з цього приводу готується спеціальна урядова заява.

Отже, маємо сумний фінал... Але, можливо, переговори на які витрачено стільки сил та часу, варто продовжити? Зачекаємо, що скаже Фокін.

Ігор ГРУШКО,
Тарас ПЕТРІВ.

Віктор ДМИТРИЄВ.

ЧИТАЧ, мабуть, пам'ятає, яку сенсацію спричинило повідомлення про золоту казну гетьмана Лавоцького в Україні Чернігівського полковника Павла Полуботка. Дискусія про скарб у Лондонському банку зі сторінок періодичної преси злинула у стіни Верховної Ради. Пошуки золота, яке так загадково зникло, тривають. Англіїські банкіри розкодають рукописи, мовляв, нічого невідомо, немає жодних слідів.

Сторінка літописця

МІЛІЙОНИ ГЕТЬМАНА ДОРОШЕНКА

Працюючи над матеріалами в Державній історичній бібліотеці України, я натрапив на не менш сенсаційне повідомлення про мільйони гетьмана Дорошенка. В тому ж таєм Англіїському банку.

Зіставимо роки життя двох гетьманів Павла Леонітовича Полуботок народився десь близько 1660 року, а саме 1724 року у Петропавлівській фортеці. Петро Дорошенко народився 1627 року, помер 1693 року. У тридцять років став Придніпровським полковником, згодом — Чигиринським, Черкаським. А 1685 року його обрано на гетьмана Правобережної України. Тримався протурецької орієнтації. Після довгої боротьби з російським військом капітулював 1678 року. Був засланий у Росію, там призначений в'язським козедом. Помер 1 похований під Москвою. Ці короткі відомості навколо пам'ятки, ознайомлюючись з подальшим. У середині 1903 року «Харківський листок» повідомив, що гетьман Дорошенко залишив у Лондоні декілька мільйонів карбованців і запаві через 150 років віддати ці гроші своїм прямиим нащадкам, які будуть на той час жити. На початок ХХ століття капітал досяг 62 300 000 карбованців. Тодішнього золотого вмісту в Російській імперії виявилось шість мільйонів карбованців в третьому-четвертому копіях. Серед них був 92-літній слюсар харківських залізничних майстерень І. Дорошенко (поки він не повідомлено), за свою роботу одержував... 40 карбованців. Коли до слюсара з'явився капітал, він став адвокатом і повідомив про запаві й очікувану спадщину, слюсар поставився до цього спокійно. Він узяв у керівника станції «Харків»

термінову відпустку і подався до Охтирки, де народився, за потрібними документами, що мали підтвердити його походження від гетьмана П. Дорошенка.

Згодом у тому ж «Харківському листку» вилукувалося й лист І. Дорошенка, в якому він повідомляв, що за існування спадщини знав од батька — Леоніда Івановича Дорошенка. Свого часу той капітулював перед Англіїським банком щодо своєї частки грошей. Але не довершив справ. Помер І. Дорошенко поїзав, як людина, розумна й людина Діла. Він вважав, що спадщина — було покладено не на стору, а до утворення з приростанням цих 700 мільйонів. Од сума з процентами й має бути видана відділу з золотого вмісту його прямиим нащадкам. Внесок у банк було зроблено понад 200 років тому, тобто десь наприкінці XVII століття.

А тепер повернемося до основних дат життя і діяльності Петра Дорошенка. Як що він з'явився російській владі в 1678 році, отже потім перебував під її впливом наглядом. Спочатку жив в Чернігівщині в Сосніці, потім його відправили до Москви, згодом — до В'ятки. Можливо чи не єдиною вносом міг бути зроблений до звання на ласку московського царя На початку ХХ

століття, коли вперше порушили цю тему, вилукувалося, що бути понад 225 років.

Повідомлення «Харківського листка» стало сенсацією. Знайшлося чимало представителів на золоту гетьмана. Справа дійшла до царського уряду. В листопаді 1903 року, тобто за два місяці, у «Правительственом вестнике» надруковано: «В одному з провінційних «Листків» повідомлялося про відкриття начебто в Лондоні багатомільйонної спадщини гетьмана Дорошенка. Смірнорозні на цю звістку, багато осіб, які вважали себе за нащадків Дорошенка, звернувшись до Міністерства закордонних справ з проханням розшукати цю спадщину. Міністерство закордонних справ в Лондоні, який доповідало, що, за наведеними фондовими даними, в Лондонському банку немає ніяких капіталів, залишених гетьманом Дорошенком. З цього можна зробити висновок, що вся історія про спадщину Дорошенка є не що інше, як вигадка».

Отже — вигадка... На цьому можна було б поставити крапку. Хоч як легеда, як і всякі, надічаючи життям, а в пам'яті покоїться. І я певен: ми це не раз будемо до неї повертатися, хоча б за тим, щоб у пошуках розшукати золоті скринь ч мільйонних внесків, віднайти-додбувати безцінні скарби, що ними і є наша історія.

Іван КОРБАЧ.

НЕ РАЗ ПРО ІСТОРІЮ МАЛИНОВОГО ПРАПОРКА

РІШЕННЯМ Верховної Ради від 28 січня 1992 року Україні повернуто її стародавній національний і державний сивно-жовтий прапор. Як не дивно, є ще люди, переконані, що з минулого Українську державу символізував стиг іпнів барв. Зрозуміло, що здебільшого противником сивно-жовтого є червоне (малинове) знамено. Народний депутат з Донецька Чордос виступив в залі українського парламенту не без підстав наголошував на глибоких історичних коренях малинового прапора в Україні. Тож коли і звідки він з'явився у нас, і що про це засвідчують дані археології та першої історії.

Три з половиною тисячі років тому, через гірські хребти Гімалаїв і Гімалаї в Індію з середньоазійських степів надірвали воюючі кошовики. Вони вважали ариями, що санскритом означало «благородні». Іх священні гімни були записані в найдавнішій у світі книзі — Рігведі, яка стала підґрунтям релігії, філософії та культури Індії, деділи більше знайомих світом.

Так от, за Рігведою, кольором арійських воїнів (кшатріїв) був червоний. Він символізував вісьмову доблесть, відвагу, владу, в таюм жагобу за покіями. Арії були воєнопольовниками і спаливали своїх противників. Вважалися, що бог когю Атії переносив покіюю на небо. Боготого воїна перед спаленням покіюювали червоною політикою, яке символізувало богів Атії та Індру. Тому червоне знамено для арійських воїнів було заперуюю підтримки в бою голівними їх богами

Більшість дослідників у різних країнах світу дійшли висновку: арійськом прабатьовищомою були степова та лісостепова смуги України та суміжних територій. Це шість тисяч років й більше тому тут з'явився перший прарарій, які пізніше рушили на схід і дійшли до Індії. Саме вони настигли в українських степів перші туркани. Під ними жили племена протурецької арії, що за арійським звичаєм були густо вкриті вохрою — червоною барвою жовтою.

Найдавніше цей звичай зберігався в Україні, де ще у XVIII—XVIII століттях козацькі ховани під червоною килимовою килимкою ховали жінок, дітей, селян, духовних осіб, міщан. Це зрозуміло, якщо згадати: це за Рігведою червона барва була барвою перш за все касті воїнів. Відомістю для касті жерців-брахманів слугувала біла барва, а для касті шудр, знах — недоторканих, — чорна.

Червоне — це барва війни і символ війни у багатьох індоевропейських народів від Переней та Англії до Індії та Ірану. Нащадки арії — скіфи, які жили в українських степах 2,5 тисячі років тому, барвали червоною зброєю — стріли, горіла, панцирі, шкві меча тощо. Спартерний війни в білі червоною, а келети носили червоної бойові плащі.

Ця барва була улюблена дружинами київської Русі. Згадайте трієні (червоні) щити та стігн руніци у «Слові о полку Ігоревім». Аналіз міністерства зовнішніх історичних засвідчує бойові коросі київських полків темі були в близькості червоної. Така їх барва укладована ще від дружин київської Русі і козацьким військом Запорозької Січі.

Тому не можна погодитися з твердженням, що козацьке малинове знамено походить від польського прапора, дарованого козакам польським королем Стефаном Баторієм у кінці XVII століття. Адже під малиновими стягами ще пращурів українців билася з ворогами за цілі століття до утворення і злив Польської держави.

Отже, червоне знамено на території України з давніх-давен і до знищення українського козацтва використовувалося не як державний, а як бойовий стяг. Історична воїни переконливо засвідчують: державним та національним символом України був сивно-жовтий прапор.

Що ж це з'ясування, то враження, дею інше, припинило червоного стягу у Верховній Раді України: він вболовлять за учинення в Державному прапорі номі самостійної України нібито не так кошовий, славян, як колідний, славянський кошовий. Але ж не треба відомо, що комуністичний експеримент з його символікою, що так дорого обійшовся народам Російської імперії, був принесений на її окраїні багатами імперського царю. Недавні комуністичні режими імперістатиді. Повною мірою це стосується України. Нагадаю: 1918 року українці в КП(б) України становили... три відсотки її складу.

Отже, комуністичний вибір з його червоного символікою — це один вияв історичного насильства над українським народом. Тому на Державному прапорі незалежної України червона барва промоча не так за стару кошову славу, як за недавні вій колонаційний статус України.

Леонід ЗАЛІЗНЯК,
дстор історичних наук.

МІЛЬЙОНИ А ДОРОШЕНКА

життя двох Леонітовичів. Десь помер Петропавлівський Дорофі-1627 року. У тридцять років. Прилучився до нього — Чиркаський. А обрано на Бережній Ук-протурець. Після довгої війни в 1678 році у Росію, в'їзський пер і поховано. Ці короткі і воєнні історії з по-середній 1903-й рік. До-в'їзський пер і поховано. Ці короткі і воєнні історії з по-середній 1903-й рік.

термінову відпустку і подався до Охтирки, де народився, за потрібними документами, що мали підтвердити його походження від гетьмана П. Дорошенка.

Згодом у тому ж «Харківському листку» надруковано й лист І. Дорошенка, в якому він повідомляв, що за існування спадщини знав од батька — Леоніда Івановича Дорошенка. Свого часу той клопотався перед Англійським банком щодо своєї частин грошей. Але не довершив справи. Помер І. Дорошенко похований, як людина, розумна й людина діла. Він вважав, що спадщина має становити, як на той час, не 62 мільйонів карбованців, а 700! Внесок його предка — 700 000 карбованців — було покладено не на строк, а до утворення, з приростанням цих 700 мільйонів. От сума з процентів й має бути видана згідно з волею вкладника його прямим нащадкам. Внесок у банк було зроблено понад 200 років тому, тобто десь наприкінці XVIII століття.

А тепер повернімося до основних дат життя і діяльності Петра Дорошенка. Як-то він здався російській владі в 1678 році, отже потім перебував під її шильним наглядом. Спочатку жив на Чернігівщині в Сосинці, потім його відправили до Москви, згодом — до Вятки. Можливо це не єдине: внесок міг бути зроблений до звання на ласку московського царя. На початку XX

століття, коли вперше порушили цю тему, вкладові могло бути понад 225 років.

Повідомлення «Харківського листка» стало сенсацією. Знайшлося чимало претендентів на золоте гетьмана. Справа дійшла до царського уряду. В листопаді 1903 року, тобто за два місяці, у «Правительственном вестнике» надруковано: «В одному з провінційних «Листків» повідомлялося про відкриття начебто в Лондоні багатомільйонну спадщину гетьмана Дорошенка. Спиралючись на цю звістку, багато осіб, які вважають себе за нащадків Дорошенка, звернулося до Міністерства закордонних справ з проханням розшукати цю спадщину. Міністерство запросило Генерального консула в Лондоні, який доповідає, що, за наведеними фінансовими довідками, в Лондонському банку немає ніяких капіталів, залишених гетьманом Дорошенком. З цього можна зробити висновок, що вся історія про спадщину Дорошенка є не що інше, як вигадка».

Отже — вигадка... На цьому можна було б поставити крапку. Хоч ця легенда, як і велика, надзвичайно живуча у пам'яті поколінь. І я певне: ми ще не раз будемо до неї повертатися, хоча б за тим, щоб у пошуках розшука золотих скринь чи мільйонних внесків, віднаходити-здобувати безцінні скарби, що ними і є наша історія.

Іван КОРБАЧ.

ОРИЮ ПОРА

різних країнах світу дід-прабабківщина були угри України та суміжні роки й більше тому тут які пізніше рушили на мене вони насипали в угри. Під ними лежать за арійським звичаєм бурчовою барвою жа-

рігався в Україні, де ще у акції ховали під червоною не лише народні пісні й козацьких могил. Так, ко-етного отамана Івана Сір-на його рештках знайшли

в середньовічній Україні вали жінок, дітей, селян, зрозуміло, якщо згадати: рава була барвою перш за ло для касті жерців-брах-а, для касті шудр, інак-риа.

ів і символ війни у бага-одів від Піреней та Анг-адки арів — скіфи, які х 2,5 тисячі років тому, стріли, горити, панцери, ці йшли в бій у червоно-ній бойові плащі.

Ця барва була улюблена дружинниками Київської Русі. Згадайте червоні (червоні) щити та стяги русичів у «Слові о полку Ігоревім». Аналіз мініатюр давньоруських літописців засвідчує: бойові корогви княжих полків теж були в більшості червоні. Така їх барва успадкована ще від дружин Київської Русі і козацьким військом Запорозької Січі.

Тому не можна погодитися з твердженням, що козацьке малинове знамено походить від польського прапора, дарованого козакам польським королем Стефаном Баторієм у кінці XVI століття. Адже під малиновими стягами ще працювали українці в білосі, як колишні символі військом Запорозької Січі.

Отже, червоне знамено на території України з давніх-давен і до знищення українського козацтва використовувалося не як державний, а як бойовий стяг. Історичні факти переконливо засвідчують: державним та національним символом України був саме синьо-жовтий прапор.

Що ж до сьогодення, то враження дещо інше, прихильники червоного стягу у Верховній Раді України вболівають за увічнення в Державному прапорі нової самостійної України нібито не так козацької слави, як колишніх символів колишнього УРСР. Але ж добре відомо, що комуністичний експеримент з його символікою, що так дорого обійшовся народам Російської імперії, був принесений на її окраїни багнетами імперського центру. Недаремно історія засвідчила: без привідних пасів із Москви комуністичні режими нежиттєздатні. Повною мірою це стосується України. Нагадаю: 1918 року українці в КП(б) України становили... три відсотки її складу.

Отже, комуністичний вибір з його червоною символікою — це один вияв історичного насильства над українським народом. Тому на Державному прапорі незалежної України червона барва промовляла не так за стару козацьку славу, як за недавній колоніальний статус України.

Леонід ЗАЛІЗНЯК,
доктор історичних наук.

Джерела

«За тридцять кілометрів від Кіровограда над невеличкою звивистою річкою Суго-клиця стоїть на пагорбі державний залізнично-музей «Хутір Надія». Облямований стрункими тополями, осиками, вербами, густим живоплотом поха, хутір виглядає здалеку як зеланий оазис серед стапового роздолля».

[3 путівника].

У САДИБУ-музей І. Карпенка-Карого кра-ще приїжджати раннього літа, аніж ліз-ньої осені чи зимою. Тоді тіксті шати розлогих дерев ховають чудернацька примі-щення із скла і бетону, споруджена під літе-ратурно-меморіальний музей. Воно зовсім не алісується в загальний вигляд старого хуто-ра, де жив драматург. Або стрункі влі варк старого ларку, посаджені ще руками господа-ря, і численні таблички біля «іменних» дерев, щедро розсіяних у верхній частині садби: дуб посаджено лксьменником таким-то, ака-демком таким-то...

Завідувач музею М. Хомандюк — «режн-актор курсовод», як він нам від-рекомендував, ловодив мене трохи терн-торією, зауважив, що тут нині дивитися нічо-го, краще приїхати алітку, і розчинив двері літературно-меморіального музею.

ЯКІ НАДІЇ В «ХУТОРА НАДІЇ»?

Експозиція застаріла, тенденційна, недо-нала, — зав на цитату з Леніна, вкар-бувану на стелі, на скромні планшати більш як двадцятирічної давності. А я з гіркою по-думка: «Ну хіба так багато на Кіровоград-щині пам'ятних місць, щоб не можна було хоч одне з них до ладу довести і без соро-му гостям показувати. Чн багато зусиль по-трібно, щоб за два десятиліття експозицію по-повнити й оновити». Та хіба тільки експози-цію...

Ще в січні 1987 року Кіровоградський обл-комком ух: на рішення «Про реконструк-цію державного запорозького садби-музею І. Карпенка-Карого (Тобілевна) «Хутір На-дія». У зв'язку з тим, що садби та парк під час громадянської та Великої Вітчизняної воєн були значно зруйновані, а згодом порушено дендрологічний фонд через самовільне не-планове насадження дерев, що негативно впли-нуло на первісний вигляд... — майже дослів-но цитую цей документ.

Виповнилося п'ять років з дня прийняття «історичного» рішення. Зміни, правда, стали-ся. Тільки не в межах хутора. Змінилася обл-ласна Рада та її виконком, змінюється соці-альний устрій держави. А тут лише спромог-лися зрубувати кілька старих дерев і куців, по-чати будівництво «зеленого театру». Щопра-да, зроблено таж не задовольняє зааідуючо-го.

«Зелений театр» будується без проекту. Виконали тільки ті роботи, які дорого ко-штують; а яка буде сцена — кевідомо. Дах літературно-меморіального музею, що проти-кав, залатали як-так, може лотакт знову. Є проєкт реконструкції садби-музею, але не-досконалий. Замовили його й заплатили, на-віть не обговорюючи. Та найголовніша проб-лема — опалення. Взмку нижній будинок обігрівається калориферами. Проєкт є вже дав роки, але ніхто нічого не робить.

Як і зрозуміє, свої гострі «філіппіки» Ми-кола Васильович спрямовує проти обрання, її виконкому, управління культури. Не минаючи й відповідного міністерства та Спільн теат-ральних діячів України. Якби їхня підтримка, то через деякий час не апізнали б відвідувачів хутора? Реконструювали б дендрологічну частин-ну — пам'ятку природи республіканського зна-чення, відновили б зруйновані господарські будівлі. Не забули б, що треба повернути а користувача хутору незаконно відібрані біль-

шовкамк 200 десятин землі, якими аолодів І. Тобілевна. Можна було б, за його прикла-дом, здавати пола в оранду місцевим жите-лям, а гроші спрямовувати на відродження хутора. Завести ласіку, якус худібку. Від реплік про те, що таким чинном державний за-повідник з музею може перетворитися на ранчо чк фарму, співрозмовник відмагнувся.

Планк дедалі ширшав. Якби доломогли Спільн театральних діячів і Міністерство куль-турн, на базі музею можна було б створити всеукраїнський науково-практичний центр історії розвитку і сучасного стану українського театру і драматургії. Організувати щось на зразок театру-студії, а для цього збудувати відповідне приміщення. Зібрати необхідні фонди і сконцентрувати їх на хуторі, щоб си-дти приїждик працювати науковці. Звести го-талі, будинки творчості, де б змогли лисати свої творч. драматургк. Зав'язатк міжнародні контакти.

Виходило, що до старого гуданка треба при-шивати нове пальто, а цього якраз і не тре-ба робити. Хутір треба просто відновити в тому первісному вигляді, яким створив його великий драматург. І спробувати якось «схо-вати» отой «справжній палац» — будинок лі-тературно-меморіального музею, який, мов болячка, вкріп на його території. Думка не моя, а польського гостя, архітектора, який лі-сця екскурсії довго журився над таким не-вдалим архітектурним вирішенням. Не встачало ще поруч котельні з трубою та стока-ми в річку, що втікає із ставка.

В обласному управлінні культурн зібрався конспіум, колн мова зайшла про хутір. На-чальник управління М. Сиченко докладно по-інформував про все зроблене за останні п'ять років і про те, як збирається відновлю-вати дві пам'ятки, розташовані на його тарк-торії: історико-культурну і природну. Щоб вратувати запалу зону — розчистили ставок. (Зауважу, що зробили це перед прийняттям відомого обласнокомітської постанови). По-тім зяялися за дендрологію. На буду розпо-відати про всі перипетії з проєктом, лощуком виконавців, затягуванням строків. Результат на сьогодні скромний — врубали старі дарава й куці, а нових не посадили. Вннен, за слова-ми Миколом Івановича, керуючий кіровоград-ським міським трастом «Заленбуд» В. Мішчер. На додержав слова.

Наступний атап — завершення будівництва «зеленого театру». Є проєкт сценк, є коштк і виконавці. На чарзі — восьмикімнатний бу-динок, де догд роки жнв і пквав свої п'єск драматург. Знімуть з даху шнфар і акрнють червоною черепицею, як колись було.

Є проєкт склізації приміщення літератур-но-меморіального музею, отого, що засмугта гостя з Польщі, під козацький курінь.

— А коли все те буде?

— Ну, не сьогодні й не завтра. У 92-му за-плановано матеріали, а в 93-му розпочнемо реконструкцію, — каже М. Сиченко.

Знімамо також застарілу експозицію, закінчено виготовлення нової, — уточнила директор обласного краєзнавчого музею, фі-ліалом якого є «Хутір Надія», В. Сардюк. Є вже тематико-експозиційний план, затвердже-но ескіз, лрнступили до роботи художники.

Нинішня аксіозиція, м'яко кажучи, дашо тенденційно відбнає життєвий і творчий шлях драматурга. Де є гарантія, що новостворюва-на, тематичний план якої складався й за-тверджувався рік чн два тому, не матиме від попередньої? «Вона частково вже застаріла», — підтвердила В. Сардюк.

Не кращі часк переживає нині «столиця ук-раїнської драматургії», як назвав колись оди академік цо садби. Строкк реконст-рукції затягуються, кількість відвідувачів шо-року зменшується, а між «хуторами» (пра-цівниками садби-музею, — М. В.) і кірово-градцями — керівництвом управління куль-тури та краєзнавчого музею триває затяжна війна за «незалежність». «Хутір Надія» хоче відіалитися, мати свій рахунок у банку, свою печатку... Приїздили «мкрити» з Києва, нібк залогодили справу. Та чи надовго?

«Я маю намір зробити хутір найкращим ку-точком у всьому Елнсаветградському повіті», — записав копис І. Карпенко-Карний, беручи до діла. І зробив. А ми, кого духовні нащад-ки? Навіть готове утримувати не здатні.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».

Кіровоградська область.

СХОЖ
«Чер
роки
рокий роз
Україні, а
жамк, зно
Буковану.
дн.

Як відом
дкв у Запо
кою подіє
не став, б
блїду копі
лося у ве
лорізьках.
лрнчнн.
ку грули
полягає в
лорізьках
про розви
цій, а рад
ресн.

Саме ці
бачко Ні
ля Зінкав

На пере

«

ШУ

чука, звер
постійної
Ради Укра
ри та дух
Леся Тани
том, в як
Чернівцям
щорічний
ної музики
клору під
рута».

Чому са
бути, наш
пояснюват
саме звідн
ній Волод
з цього пі
свій лочат
редна пісн
рокк' полт
».

Ідею про
тквально під
ка обласн
путатів, р
кого пол
Комісія з
духовного
глянула
проведенн
фестивалю
кн і авал
потреби г
щорічно у
того, спод
то буде
фестиваль
мобутні Н
відомий Н

М

Цікаво,
ні у побу
супільств
І серед
Одеського
як». Зокр
дактор, я
світ поети
Айдух
котра п'ят
йде до чн
Які ж
шованої з
неї сказав
«Для лан
рух поез
а природ
лоетеса є
збірка її
істсь сам
народної
ся, що
для шир
І тут же:
рів у зал
і КДБ, д
иовувала
слово ві
трудівни
гослу.

І загов
и — вірш
Тоді у
анника І
ду у світ
кої труді

2. Бюджет (1997 г. по состоянию на 30.06.2001)

ПОСЛУХАЙТЕ НАС...

Усі листи, які пропонують читачам, об'єднані те, що вони надійшли з місць екологічного лиха. Це — крик про допомогу. Не поодинокий поклик, а потужний багатоголосий стогін.

Прислухатися до нього мають і ті, хто покликаний захищати людину, її права на безпечне життя, і ті, хто має обов'язок про збереження природи.

ЖИТИ ГІРШЕ, А ЗЛОЧИНУ — НЕМАЄ

Колись наш мікрорайон від замісця, до якого близько 100 метрів, відділяв лісоступа завширшки 20 метрів. Відтепер в тому, що за санітарними нормами її ширина має бути не менше 50 метрів, а в тому, що її зовсім вирубано. Мешканці багатоповверхових залицянок без будь-якого захисту від гуркоту і бруківки поїзда.

А вирубав дерева і куші гаражний кооператив «Заднічний», який навесні 1990 року самовільно зайняв ділянку між заднічною лінією Ніжин — Київ та мікрорайоном.

Будівництво гаражів на цьому місці реконструював Броварський міський виконавчий Альянс кооперативом. Але кооперативом порушені вимоги київського відділення Південно-Західної залізничної, який дозволив будівництво не ближче двох метрів від лісоступу.

Будівництво гаражів триває вже другий рік, але досі кооператив не провела екологічної експертизи. Були порушені окремі статті Закону України про охорону навколишнього природного середовища, Земельного і Лісового кодексів. У зв'язку з цим районний і обласний комітети охорони природи у вересні 1990 року вимагали припинити будівництво. У грудні цього ж вимагала і Броварська прокуратура. Але жодна з цих вимог не була виконана.

Скаржи в різні інстанції щодо незаконного будівництва і захисту на цих екологічних правах нічого не дали. Мислячи і Київська обласна прокуратура, і також у ділянку Броварського міського виконавчого Альянсу для гарантії кооперативу відсутність складу злочину.

Гадано, це сталося через надання місцевими органами у вищій інстанції упередженої, суб'єктивної інформації. Маємо підстави для таких тверджень. Так, у відповідь Київської обласної прокуратури на депутатський запит, стосуючий будівництва гаражів, міськанкому на адресу Київського обласного виконавчого Альянсу, на нашу думку, підсавило, заплутало, хронічно попліло. Навіщо замовчуються порушення умов розташування гаражів, означених Південно-Західною залізницею.

Мешканці мікрорайону вважають будівництво гаражів протаканним. Таким, що порушує право людей на безпечне навколишнє середовище, яке закріплено Законом.

Після цього переможно «закон» влади і сили?

Олена МЕЛЬНИКОВА,
голова довогого комітету.
Бровари
Київської області.

МИ БЕЗСИЛІ СЕБЕ ЗАХИСТИТИ

Через наше місто протікають річки Згар і Шингавка. Через це земля у нас перенасичена грунтовою водою і потребує дренажа. Та, на бідну землю вулиці Володарського і Набереж-

ної, край міста на Згару збудовано греблю. Утворилося водохранилище, на метр-півтора піднявся рівень грунтової води. Навіть замулюється річка Шингавка. Застійні води зявляють наші льохы, підвали, з'єднують кришки з туалетними ямами. Гинуть фруктові дерева, руйнуються фундаменти будівель, квартири найомно вірна сім'я. Тож і вирішили наші депутати очистити Шингавку.

Навесні минулого року на річку з'явилися яскраві, робили яскраві заміри. Тож вони і що збиратися робити — не призналися. Написала запит до сесійної Ради. Та де там! Нічого не добилося. Секрет, і баста!

І ось у грудні почалися роботи за тим «секретним» проектом. Відвоював народний грошей та завдав несправедливості людям. Тому вважаємо, що до нас мають прийти компетентні спеціалісти, які могли б оцінити, чи має з тим проектом оцінку економічності і, головне, екологічну доцільність його реалізації.

Ми ж самі безсилі захистити себе.

Оксана ВІЛНІСЬКА
та інші (всього 17 підписів).

Літин
Вінницької області.

Тече собі бруд

Ще у 60-ті роки в нашому селі на березі ставли побудовані очисні споруди. Почалося поступове забруднення води. За нашими даними прибули різні різні, співчувають жителі села. Та чим усе й закінчується. Це призвело до масової загибелі риби та птахів.

Зрештою відомості досягли того, що нечистоти почали вилити не в став, а за дамбою. Тік з'явився посприятим річка, яка аж ніяк не прикраша село. Назвали її «воночюкою». Внаслідок цього в річці Крикий Торіш і забруднює це один став біля Костянтинівського району.

У зв'язку з розширенням очисних споруд, які, до речі, належать Часов'яру Артемівського району, почалося будівництво другого ступеня, планується зведення третього.

Голова сільради каже, ніби нічого не знає. Але жасно вір наділим землю під додаткове будівництво.

У Олександрі місто не б'є на сполох. І досі ділячи на день діли перетинають руковирний потік брудну, бо дорога до ширини не може його обійняти...

В. ОЛЕНЧЕНКО
та інші (всього 10 підписів).

Миколаївна
Костянтинівського району
Донецької області.

ЗА РАХУНОК ПРИРОДИ

Через недосконалість водопостачання системи в Херсоні втрачається щорічно 50 відсотків води. Щоб забезпечити місто водою, потрібно відремонтувати водосток або спорудити ще один водозбір. За ремонт міста це один водозбір. За ремонт міста це один водозбір. За ремонт міста це один водозбір.

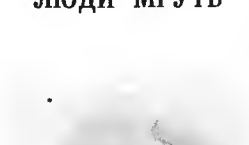
Вірамія міста та області, які й довели Херсон до такого стану, вирішили, звичайно, будувати водозбір. У нашому селі і їх не цікавлять екологічні наслідки.

Втім, вчені Чорноморського заповідника дали негативну оцінку проекту, оскільки раді великої кількості води викличе серйозні наслідки не тільки для нашого села, а й для сусідніх. Про надзвичайну вразливість екологічної системи навколо Збур'яни, яка була підтверджена спеціальними гідрологічними дослідженнями, писала наша районна газета «Заповіт Леніна».

Проти будівництва водозбору і всі жителі села. Шкода основного лісу, який ми садили після війни. І невдоволення, до чого призведе це будівництво, спроба вирішити проблеми міста за рахунок села.

В. КИРИЧЕНКО.
Збур'яна
Херсонської області

КАМІНЬ РВУТЬ — ЛЮДИ МРУТЬ

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Понад 200 водозборів споруджено в таких місцях, які мають лінійні води (робота аме після очислення) не відповісти. двох санітарних норм.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

ЩО МАЄМО

Понад 1000 підприємств скидають а озеро та ріки воду, а який має шкідливі речовини перевищує норму. В 1990 році у водозбір було скинуто 3,2 мільярда тонн брудуної води. Тоді — усе погано а мільярди тонн, 500 мільйонів а яких взагалі не очислювали. За останній рік будівництво очисних споруд практично не припинилося.

Промислові стоки найчастіше містять амоніак, азот, органічні сполуки, нафтопродукти, отруйні солі анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Понад 200 водозборів споруджено в таких місцях, які мають лінійні води (робота аме після очислення) не відповісти. двох санітарних норм.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

Щороку в Україні в атмосфері виділяють 1,7 мільйонів тонн шкідливих продуктів, отруюють собою анімації металів. Концентрація окислених, наприклад, а Кіровоградському морі перевищує граничні величини інколи а 50 разів.

УНИВЕРМАГ

КОМФОРТАБЕЛЬНО, ПРЕСТИЖНО, ВЫГОДНО!

Акционерное общество «Торговый дом «Радуга» осуществляет продажу мебели всех видов импортного производства.

За валюту

изготовят мебель, выбранную покупателем по своему вкусу из выставленных образцов или по каталогам, и доставят ее из Словении в течение 40 дней с момента оплаты заказа.

Бесплатно

соберут и установят мебель на дому или в офисе работники универсама «Радуга», специально обученные этому на заводах-изготовителях.

За рубли

доставят мебель автотранспортом

или по железной дороге в контейнерах. Иногородним покупателям сборка мебели производится бесплатно при условии оплаты ими командировочных расходов на нашего специалиста.

Готовы

рассмотреть предложения по открытию филиалов в Киеве, Одессе, Мариуполе, Николаеве и других городах. Фирма «Словениялес» предоставила ТД «Радуга» исключительное право продажи своей мебели.

И еще

заключаем на условиях консигнации договоры с предприятиями на реализацию за валюту товаров, имеющих валютную ценность. Ассортимент товаров постоянно расширяется и обновляется. В настоящее время в продаже имеется спортивная обувь (Южная Корея), импортные люстры, английские куртки, плавки, индийский кофе, кетчуп, дубленки и др. В ближайшее время к ним добавятся импортная сантехника, керамическая плитка, плиты электрические, газовые и СВЧ.

Обратитесь к нам и убедитесь, что нигде — ни в Европе, ни в СНГ — вы не найдете товары дешевле, чем у нас.

Почему?

ЭТО — наше НОУ-ХАУ.

Наш адрес: 340062, г. Донецк, ул. Аксакова, 21.

Телефоны для справок: 66-01-47, 66-71-39, 66-12-97.

УКРАЇНСЬКО-ГОЛЛАНДСЬКЕ СПІЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС-ЦЕНТР»

Комерційні виставки закордонних та вітчизняних товарів.

Ми надаємо нашим клієнтам:

- виставочні зали;
- виставочне обладнання світового рівня;
- мінімальні розцінки для українських підприємств;
- консультації фахівців найвищої кваліфікації з маркетингу, консалтингу, економічного права;
- швидке і кваліфіковане укладення контрактів;
- бізнес обслуговування, надання інформації про українські та зарубіжні фірми.

На наших виставках — якісні товари з Голландії, Угорщини, Чехії, Словаччини.

На виставці в «Українському бізнес-центрі» вам допоможуть гідно представити свою фірму і знайти вигідних партнерів.

Ви не знаєте, як просунути свою продукцію на ринок?

Ви починаєте нову справу і хочете спробувати свої можливості?

Ви шукаєте солідного партнера або вигідний контракт з іноземними фірмами?

Вам потрібен логістично-консультант у морі світового ринку?

Звертайтеся до «Українського бізнес-центру» UBG — комерційний локомотив українських фірм!

У нас діє постійна виставка-продаж товарів народного споживання, технологічного устаткування, новітніх технологій європейських, американських та південно-східних фірм.

На вас чекають вигідні контракти за цінами нижче світових.

Наша адреса: 252033 м. Київ, вул. Сакаганського, 52.

Телефон: 220-04-50.

Телефакс: (044) 220-02-11.

